

U hangaru bez prozora u američkoj zračnoj luci Johna F. Kennedyja deseci carinika pregledavaju pakete tražeći fentanil - drogu koja svakodnevno ubija tisuće Amerikanaca.

Mukotrpan je to posao jer u taj centar za razvrstavanje pošte svakodnevno stiže milijun pošiljaka sa svih krajeva svijeta.

"Tražimo iglu u plastu sijena", kaže agent američke Agencije za carinu i zaštitu granice (CBP) okružen gomilama pisama i pošiljaka u golemom skladištu.

To je jedno od brojnih bojišta američkog rata protiv ovisnosti o opioidima koja svake godine ubija desetke tisuća ljudi i pustoši zajednice diljem Sjedinjenih Država.

Šezdeset posto sve pošte koja stigne u Ameriku prolazi kroz centar na JFK-u i službenici danonoćno pregledavaju sumnjive pošiljke.

Uglavnom traže fentanil, sintetski opioid koji je 50 puta potentniji od heroina i stoput snažniji od morfija, ali se, međutim, ponekad legalno propisuje za ublažavanje bolova.

Po podacima američke vlade, oko 32 tisuće Amerikanaca umrlo je prošle godine od predoziranja opioidima.

Većina fentanila ili "analognih" proizvoda koji imaju slične učinke, ali nešto drugačiju kemijsku formulu otkrivenih na JFK-u, kupljeni su na tzv. "crnoj mreži", s internetskih stranica smještenih u Kini ili Hong Kongu.

Kućna dostava

Korisnici to plaćaju kriptovalutama, klasičnim kreditnim karticama ili PayPalom, kaže Ray Donovan, šef njujorškog ogranka savezne agencije za borbu protiv narkotika (DEA).

"Ne moraju izlaziti iz kuće. Mogu naručiti fentanil izravno iz Kine s dostavom na kućni prag", rekao je Donovan.

Agent CBP-a Robert Redes u centru na JFK-u radi više od 15 godina i sjeća se 'bezazlene' glazbene rođendanske čestitke koja je u ožujku prošle godine stigla iz Toronta.

Unutra su bila skrivena tri grama fentanila. Količina dovoljna da ubije 1500 ljudi.

Kupac, 34-godišnji muškarac iz Pennsylvanije, uhićen je, a pretragom njegove kuće otkrivena je gomila tableta, marihuane i halucionogenih gljiva.

Pošto agenti posebno paze na pošiljke iz Kine, krijumčari se često koriste posrednicima baziranim u trećim zemljama, objašnjava Donovan, koji je vodio uhićenje Joaquina "El Chapa" Guzmana, meksičkog kralja narkotika.

S obzirom na to da je nemoguće pregledati svu poštu koja stigne na JFK, agenti ih dnevno pregledaju oko tisuću visokorizičnih, a u selekciji im pomažu obučeni psi tragači i podaci

obavještajnih službi.

Laserska tehnologija

Sumnjive pošiljke se pregledavaju rendgenom ili laserskom tehnologijom. Ponekad ih i otvaraju nožem, pažljivo, jer udisanje samo nekoliko miligrama fentanila može biti fatalno.

"Mi se bavimo razmjerno malim količinama", suprotno od zapljena heroina ili kokaina koje se mjere u kilogramima, kaže Redes. "Ali malo fentanila i treba za predoziranje", dodaje.

Laserski spektrometar im je najbolje oružje. Uređaj je povezan s bazom podataka i može identificirati 450 vrsta narkotika bez otvaranja paketa.

Krijumčari često preplavljaju tržište novim "zamjenskim" proizvodima što znači da agenti moraju stalno unapređivati svoju digitalnu knjižnicu droga, kaže Redes.

Suprotno privatnim kompanijama poput FedEx-a, Američka poštanska služba ima ograničeno elektronsko praćenje pošte, što otežava rad agentima.

Američka vlada je čak objavila natječaj s nagradom od milijun i pol dolara onome tko smisli tehnologiju kojom će se lakše detektirati opioidi u pošti.

"Možda se čini pretjerano, ali na kraju dana tehnologija će biti pobjednik", naglašava Redes.

Brzo i jeftino

Posebna njujorška tužiteljica za borbu protiv narkotika Bridget Brennan u dvadesetogodišnjoj je karijeri vidjela sva zla koja nanose kokain, heroin, crack i sada fentanil, koji je, kaže, krijumčarima savršeni proizvod.

U usporedbi s proizvodnjom heroina, za koji je potrebno uzgojiti opioidni mak, proizvodnja kilograma fentanila u laboratoriju zahtijeva manje truda, vremena i deset puta manje novca.

Fentanil je toliko moćan da se od jednog kilograma može napraviti milijun tableta, koje se na američkim ulicama prodaju za osam do deset dolara po komadu.

Kilogram fentanila kupljen u Kini za tri do pet tisuća dolara u Americi može donijeti zaradu od milijun i pol dolara.

Američka opioidna kriza počela je krajem prošlog stoljeća pošto su liječnici, potaknuti farmakološkom industrijom, pretjerano prepisivali opioidne analgetike, uključujući fentanil.

Predoziiranja su česta djelomično i zato jer osobe koje ga kupuju na crno ne znaju što kupuju, kaže Brennan.

"Kupuju tablete na kojima piše oksikodon, što je isto opioidni analgetik, ali umjesto njega dobivaju fentanil. Ponekad niti prodavači ne znaju što prodaju", dodaje.

Prince

Snažni opioidni analgetici namijenjeni su ublažavanju boli samo kod teških bolesti, poput raka, upravo zato jer razvijaju jaku ovisnost.

Između osam i 12 posto pacijenata postane ovisno do kraja liječenja, a mnogi se tada okreću crnom tržištu opijata ili nabavljaju drogu poput heroina.

Tu opasnost tragično je ilustrirala smrt glazbene ikone Princea 2016. godine. Za njega je kobna bila kombinacija opioida hidrokodona koji je, očito bez Princeova znanja, bio pomiješan s fentanilom.

Po podacima Američkog centra za kontrolu i prevenciju bolesti (CDC), između 1998. i 2018. bilo je više od 400.000 smrti povezanih s predoziranje opioidima, a stopa je naročito porasla u posljednje četiri godine.

Meksiko i Kina

Kina je bila prva zemlja koja je počela proizvoditi ilegalan fentanil za američko tržište, ali problem je eskalirao kada je počelo krijumčarenje preko Meksika oko 2005. godine, kaže Donovan.

Posao su vodili veliki meksički karteli poput Sinaloe, kojoj je na čelu bio zloglasni El Chapo. Meksikanci su time htjeli nadoknaditi gubitke nakon što su ih kolumbijski krijumčari prestali koristiti kao posrednike i izvoz kokaina u Europu, Australiju, Rusiju i Kinu odlučili uzeti u svoje ruke.

Meksički karteli tada počinju uzgajati mak kako bi proizveli heroin jak kao kolumbijski. Nisu u tome uspjeli pa su se okrenuli uvozu fentanila iz Kine i njegovom miksanju s heroinom kako bi dobili kompetitivniji proizvod.

Nakon što je El Chapo uhićen, njegovi sinovi i drugi krijumčari grade sve više laboratorija za proizvodnju fentanila jer im je taj posao bio iznimno isplativ, objašnjava Donovan.

Američki predsjednik Donald Trump proglasio je 2017. opioidnu krizu "izvanrednim stanjem u javnom zdravstvu" i optužio Kinu da je potpiruje.

Sučena s trgovinskim ratom s Washingtonom, Kina je promijenila politiku u svibnju ove godine i sve derivate fentanila stavila izvan zakona. Na popis, međutim, nisu uključene mnoge susptance koje prethodne proizvodnji fentanila što meksičkim krijumčarima omogućuje da popune prazninu, rekao je šef DEA-e za Sjevernu i Srednju Ameriku Matthew Donahue.

Najsmrtonosnija droga

U međuvremenu, agenti na JFK-u zadnjih dana otkrivaju manje fentanila. Vlasti kažu da je to zato jer ga većina ulazi u SAD na službenim graničnim prijelazima s Meksikom.

Kategorija: MAGAZINAŽurirano: Srijeda, 23 Listopad 2019 08:00

Objavljeno: Srijeda, 23 Listopad 2019 08:00

U CBP-u priznaju da agenti ondje mogu pregledati samo jedan posto osobnih vozila i oko 16 posto komercijalnih kamiona koji ulaze u Sjedinjene Države.

Zapljene unutar američkih granica, međutim, nikad nisu bile veće. Prošle je godine CBP presreo 985 kilograma fetanila, u usporedbi s manje od kilograma 2013. godine.

Kad fentanil stigne do New Yorka, ondje ga uglavnom raspačavaju dominikanske bande, kaže Donovan. Zaradu potom predaju kineskim kriminalcima koji su povezani s meksičkim kartelima, nastavlja Donovan, naglašavajući time globalnu prirodu krijumčarenja.

Američke vlasti bore se krijumčarima droge više od pola stoljeća, ali dosad je fentanil najsmrtonosnija droga.

Vlada ujedno priznaje da napore mora usmjeriti i drugdje, poput liječenja ovisnosti.

Nacionalni zdravstveni instituti posvetili su gotovo milijardu dolara za borbu protiv opioidne krize.

"Borba protiv zloupotrebe droge traje generacijama. I neće biti završena preko noći", kazao je Donahue.

(Hina)

